

РОЛЬ ДЕРЖАВ АФРИКИ В ООН*НТУ «Дніпровська політехніка»***Патретна А.С.****Науковий керівник: к.п.н., доц. Грушецький Б.П.**

Основною метою створення ООН було гарантування світового миру. Однак Рада Безпеки ООН надала повноваження лише п'ятьом державам-членам Альянсу з постійним членством: США, СРСР, Китаю, Великобританії та Франції, які мали б ексклюзивне право вето.

В 1945 році в роботі ООН брали участь лише чотири африканські уряди, а саме Ефіопії, Єгипту, Ліберії та Південної Африки. В 1955 році членом ООН стала Лівія, за нею Марокко, Судан і Туніс в 1956 році, Гана в 1957 р. та інші країни, забезпечивши загалом 25 африканських представників в ООН. Багато африканських держав приєдналися до ООН після здобуття незалежності, насамперед з двох причин: по-перше, вони вірили, що ООН зможе захистити їхній суверенітет після довгих років колонізації, по-друге, уряди Африки розглядали ООН як інструмент, за допомогою якого можна підтримувати свої міжнародні відносини з іншими міністерствами закордонних справ за відсутності африканських посольств, не створених на міжнародному рівні. Першою метою Африки було вирішення проблеми расизму.

В цей вирішальний період політики холодної війни нові африканські держави палко «залицялися» як зі Сходом, так і з Заходом. Африка також сильно покладалася на співпрацю з Індією, оскільки Індія була першою країною, яка розглянула питання расизму та апартеїду на Генеральній Асамблеї.

Африканські держави отримали дуже потужну підтримку з боку країн третього світу в Латинській Америці та Азії, а також з боку комуністичного блоку. Тому Африка також співпрацювала з цими країнами і тим самим ще більше розширила свій вплив в ООН. Африканські держави у 1962 році змогли створити потужний комітет з деколонізації – Спеціальний комітет 24.

Протягом 1970-х і 1980-х років Африка займала важливе положення в ООН. Домінування Африки було доведено у здатності континенту боротися з расизмом і досягати незалежності колоніальних народів. Нічого не можна було ухвалити на Генеральній Асамблеї щодо Африки без згоди африканців, і континент мав сильні можливості та важелі впливу у визначенні курсу дій щодо своїх власних проблем. Підтримуючи економічний дискурс на континенті, Африка також мала узгодити свої інтереси з Латинською Америкою, що відіграло важливу роль у створенні Економічної комісії ООН для Африки (UNECA) у 1958 році. Деколонізація на африканському континенті добігала кінця: вдалося виступити проти створення іноземних баз на континенті, зламати хребет режиму апартеїду в Південній Африці.

Однак на початку 90-х вирішальна битва між СРСР та Америкою підійшла до логічного завершення і питання Африки відійшло на дальній план. Африканські держави були загалом залишені напризволяще, адже СРСР

програв війну і відмовився від глибокої участі в африканському континенті. Західні держави, в свою чергу, почали перефокусувати свою увагу на розвиток економічних і соціальних питань у Східній Європі, яку хотіли включити до західного альянсу. Класичним прикладом такого послаблення позицій Африки наприкінці «холодної війни» стала катастрофа в Сомалі після повалення президента Сіада Барре та спалах смертельної громадянської війни в цій країні. Здавалося, що посольства західних країн, які покинули Сомалі в той час, повернулися спиною до Сомалі; натомість вони активно брали участь у подоланні наслідків розпаду Югославії [1].

Таким чином, наприкінці Холодної війни африканські держави визнали, що за цих обставин вони повинні зробити дві основні речі: (1) рухатися до більшої демократії на континенті та (2) прийняти необхідні міжнародні вимоги для подальшого економічного розвитку.

На сучасному етапі Африканський континент вважає, що одним із кроків для відновлення міжнародного престижу є отримання місць постійних членів Ради Безпеки ООН. Африканські держави висунули пропозицію щодо двох постійних місць для Азії та Латинської Америки. Однак очевидно, що реформа Ради Безпеки наразі не передбачається. Сьогодні африканські держави відіграють мінімальну роль у функціонуванні Секретаріату ООН.

Самі африканські держави повинні повернутися до практики, яку вони запровадили протягом першого десятиліття своєї участі в ООН. Необхідно домогтися того, щоб Африка мала більш впливову роль і чільне місце у світовій організації. По-перше, Африка має створити висококваліфікованих послів, які будуть представляти континент в ООН. По-друге, континент повинен уникати залежності та сплачувати свої внески, щоб належним чином відображати членство в ООН. Глави африканських держав мають наполягати на тому, щоб африканське представництво було в одному-двох ключових департаментах Секретаріату, а не просто призначати окремих спеціальних представників.

ООН наразі сприяє розвитку демократичних інститутів, у встановленні миру між воюючими країнами та у сфері забезпечення та захисту прав людини. ООН на місцях сприяє економічному та соціальному розвитку. У цих зусиллях ООН тісно співпрацює з африканськими центрами регіонального співробітництва. Нині у країнах Африки розгорнуто шість операцій із підтримці миру. Миротворці ООН несуть службу в Центральнопівденноафриканській Республіці, у двох регіонах Судану, включаючи Дарфур (разом з Африканським союзом) та Абьей, у Південному Судані, у Малі, Демократичній Республіці Конго та Західній Сахарі [2]. Велика частина соціально-економічної та гуманітарної роботи ООН відбувається в Африці, а Найробі залишається однією з чотирьох штаб-квартир ООН у всьому світі.

Африка дуже неоднорідна, з поясами розвитку і зонами відчаю. Але підстав для оптимізму зараз більше, ніж наприкінці ХХ сторіччя. І у провідних державах світу перспективи регіону чудово розуміють, адже Євросоюз лишається першим торговим партнером Африки, з найбільшою вагою Франції. Також континент є важливим постачальником корисних копалин для промисловості Китаю і ринком для китайських товарів широкого вжитку.

Завдяки зміцненню ролі Африки в ООН її безпека, як і безпека іноземних інвестицій, буде гарантована більшою мірою. Як сказав генсек ООН Антоніу Гутерреш, «Занадто часто світ бачить Африку через призму проблем. Коли я дивлюся на Африку, я бачу континент надії, перспектив і грандіозного потенціалу» [3].

Перелік посилань

1. Africa and the World: Bilateral and Multilateral International Diplomacy / Ed. by D. Nagar, C. Mutasa. Cham, 2018. 525 p.
2. Африка. Организация Объединенных Наций. URL: <https://www.un.org/ru/global-issues/africa>
3. Ерман Г. Недооцінена. Як Африка може врятувати майбутнє України. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-52988666>